Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0407U004437

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 13-11-2007

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Потапова Тетяна Миколаївна
2. Potapova Tetyana Mykolayivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 14.01.02

Назва наукової спеціальності: Внутрішні хвороби

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 28-09-2007

Спеціальність за освітою: 7.110.102

Місце роботи здобувача: Інститут гастроентрології АМН України

Код за ЄДРПОУ: 02011781

Місцезнаходження: 49074, М. Дніпро, проспект імені Газети "Правда", 96

Форма власності:

Сфера управління: Академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.600.04

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут гастроентрології АМН України

Код за ЄДРПОУ: 02011781

Місцезнаходження: 49074, М. Дніпро, проспект імені Газети "Правда", 96

Форма власності:

Сфера управління: Академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 76.29.29

Тема дисертації:

1. Особливості функціональних і морфологічних порушень в езофагогастродуоденальній зоні та їх корекція при гастроезофагеальній рефлюксній хворобі, поєднаній з хронічним обструктивним захворюванням легенів.

2. The peculiarities of functional and morphological disorders in an oesophagogastroduodenal zone and their correction at gastroesophageal reflux disease in combination with the chronic obstructive pulmonary disease.

Реферат/анотація:

1. Об'єкт дослідження: структурний та функціональний стан СО ЕГДЗ хворих на ГЕРХ, поєднану з ХОЗЛ. Мета дослідження: підвищити ефективність лікування хво-рих на ГЕРХ в поєднанні з ХОЗЛ на підставі встановлених закономірностей формування морфо-функціональних змін органів езофагогастродуоденальної зони. Методи дослідження: загальноклінічні, інструментальні, фу-нкціональні, цитологічні, гістологічні, в тому числі, морфомет-річні, біохімічні, метод полімеразно-ланцюгової реакції (ПЛР), статистичні. Теоретичні і практичні результати: проведені дослідження дозволили доповнити існуючі уявлення про закономірності формування змін у СО Ст, визначити їх механізми у хворих на ГЕРХ поєднану з ХОЗЛ та розробити рекомендації щодо найбільш оптимального їх лікування. Практична цінність робо-ти полягає в запропонованому методі оцінки ступеня вираженос-ті запальних змін в біологічних об’єктах, що

дозволяє удоскона-лити діагностику запальних процесів у СО ЕГДЗ на підґрунті ви-значення співвідношень між сполуками, які представляють про-оксидантну та антиоксидантну ланки окислювального гомеоста-зу. Це дає можливість визначення доцільності використання ан-тиоксидантних засобів для лікування хворих з поєднаною пато-логією. Здобувачем розроблена методика визначення характе-ру оксидативного стресу, яка викладена у інформаційному листі МОЗ України „Методика визначення характеру оксида-тивного стресу і його клінічна оцінка при захворюваннях ор-ганів травлення", здійснено її впровадження. Новизна: результати роботи розширюють та поглиблю-ють знання про патогенез ГЕРХ при поєднанні її з ХОЗЛ. Встановлено, що перебіг ГЕРХ та ХОЗЛ при їх поєднанні су-проводжується взаємообтяжливим впливом, який підтвер-джено кореляційною залежністю між частотою виявлення езофагіту та запалення і мікрогеморагій у СО бронхів, трахе-обронхіальної дискінезії (ТБД), що свідчить на користь пато-генетичної єдності ГЕРХ та ХОЗЛ. У хворих на ГЕРХ в поєд-нанні з ХОЗЛ вперше встановлено морфогенетичні закономі-рності змін СО Ст, які розвиваються поступово, спостеріга-ються ще в незміненій СО та проявляються стоншенням епі-теліального покриву за рахунок зменшення поверхневого ша-ру дегенеруючих епітеліоцитів. Враховуючи, що саме клітини цього шару забезпечують стійкість епітелію до агресивних впливів, цей факт є прогностично несприятливим в подаль-шому розвитку змін СО Ст. Доведено, що основою прогресу-вання рефлюкс-езофагіту у хворих з коморбідним перебігом ГЕРХ та ХОЗЛ є недостатність забезпечення трофіки СО Ст та адекватної проліферативної активності її епітелію. Це під-тверджується зменшенням кількості сполучнотканинних со-сочків (СТС), які виконують трофічну функцію, та більш роз-рядженим їх розташуванням, стоншенням камбіальної зони епітелію при гіпертрофії шару дегенеруючих епітеліоцитів, які відторгуються. Встановлено, що морфологічні зміни у СО ЕГДЗ підтримуються дією агресивних факторів СО шлунка на тлі пригнічення її резистентності, яке посилюється порушен-нями процесів колагеноутворення, що визначаються перева-жанням деградації колагену над синтезом. Уперше ухворих на ГЕРХ, поєднану з ХОЗЛ сформульовані типи індивідуаль-ної відповіді антиоксидантної ланки окислювального гомео-стазу на надлишкове утворення продуктів ПОЛ та встановле-но їх роль в розвитку структурних порушень СО ЕГДЗ (Де-кларацiйний патент України №.20538 UA, МПК (2006) G01N 33/48 від 15.01.2007р.). Доведено, що гіпореактивний тип ре-агування антиоксидантної системи (АОС) при недостатності прооксидантної ланки окислювального гомеостазу супрово-джується найтяжчим пошкодженням СО ЕГДЗ аж до її ерозу-вання на всьому протязі верхнього відділу травного каналу, недостатньою спроможністю СО ЕГДЗ до репарації та суттє-вим зниженням резистентності СО шлунка. Це вказує на те, що при гіпореактивному типі реагування АОС знижується можливість мобілізації потенціальних резервів функціоную-чих структур, що приводить до порушення процесу їх віднов-лення та забезпечення формування нових структурно-функціональних станів. Диференційний підхід до лікування хворих з урахуванням встановлених закономірностей форму-ванняморфо-функціональних змін органів ЕГДЗ дозволив зменшити в 6 разів частоту виявлення гіпореактивного типу відповіді АОС та відновити співвідношення між активністю про- та антиоксидантною ланками окислювального гомеостазу у 42,1% хворих, усунути шлунково-стравохідний рефлюкс (ШСР) у 80,7%, відновити або покращити морфологічний та функціона-льний стан органів ЕГДЗ та клінічний стан хворих. Ступінь упровадження: запропоновані методи діагностики впроваджені у роботу відділення захворювань шлунка і два-надцятипалої кишки Інституту гастроентерології АМН Укра-їни, терапевтичного відділення міської лікарні № 9 м. Дніп-родзержинська, гастроентерологічного відділення лікарні № 6 м. Дніпропетровська, терапевтичного відділення міської ліка-рні № 7 м. Дніпропетровська, відділення анестезіології та ре-анімації міської клінічної лікарні № 16 м. Дніпропетровська, терапевтичного відділення міської клінічної лікарні № 11 м. Дніпропетровська що підтверджено відповідними актами впро-вадження. Результати дисертації застосовуютьсяу навчальному процесі кафедри факультетської терапії Одеського державно-го медичного університету МОЗ України, м. Одеса. Сфера використання: медицина, гастроентерологічні відді-лення.

2. . Object of the study: the structural and functional state of the mucous membrane (MM) in the oesophagogastroduodenal area (OGDA) of patients with gastrooesophageal reflux disease (GORD) combined with chronic obstructive pulmonary disease (COPD). Purpose of the study: to increase the efficacy of treating patients

with GORD in combination with COPD on the basis of revealed regularities in the formation of morphofunctional changes in the OGDA organs. Methods of the investigation: general clinical, functional, cyto-logical, histological ones, including morphometric, biochemical, statistical methods, polymerase-chain reaction method. Theoretical and practical results: the conducted studies made it possible to supplement the existing views on regularities in the formation of changes in the mucous membrane (MM) of the oe-sophagus (Oes), reveal their mechanisms in patients with GORD combined with COPD, and work out recommendations for their most optimum treatment. The practical value of the research con-sistsin the suggested method for assessing the expression rate of inflammatory changes in biological objects, therewith making it possible to improve the diagnosis of inflammatory processes in the Oes MM against a background of revealing correlations be-tween the compounds, which represent the prooxidant and anti-oxidant links in the oxidative homeostasis. It results in the ability to determine the expediency of using antioxidant remedies in the treatment of patients with the combined pathology. The postgraduate devised a technique for determining the character of oxidative stress, which is described in an information letter of the Ministry of Health of Ukraine “A technique of determining the character of oxidative stress and its clinical assessment in diseases of alimentary organs”, and realized its introduction. Novelty: results of the research broaden and deepen the knowledge of GORD combined with COPD. It was found out that the course of GORD and COPD in their combination was accompanied by a mutually aggravating influence, which was confirmed by a correlative dependence between the rate of revealing oesophagitis, inflammation and microhaemorrhagiae in the MM of bronchi, tracheobronchal dyskinesia, this fact testifying in favour of some pathogenetic unity of GORD and COPD. For the first time, morphogenetic regularities of changes in the Oes MM were found out in patients having GORD combined with COPD; these changes developed gradually, were observed as early as in an intact MM and manifested themselves by the thinning of the epithelial layer owing to a reduction of the superficial layer of degenerating epitheliocytes. Taking into account that it is the cells of this particular layer that ensure epithelial resistance to aggressive influences, this fact is prognostically unfavourable in the subsequent development of the Oes MM. It was proved that the progression of reflux oesophagitis in patients with a comorbid course of GORD and COPD was based on an insufficient provision of the nourishment of the Oes MM and an adequate proliferative activity of its epithelium. It is confirmed by a reduced amount of the connective tissue papillae, which accomplish a trophic function, and their more rarified loca-tion, as well as by the thinning of the cambial area of the epithelium in a hypertrophy of the layer of degenerating epitheliocytes, which are rejected. It was found out that morphological changes in the OGDA MM were supported by the action of aggressive factors of the stomach MM against a background of suppression of its resistance, which is augmented by disorders in the processes of collagen formation, caused by prevalence of collagen degradation over its synthesis. For the first time in GORD patients with COPD, the types of an individual response of the antioxidant link of the oxidative homeostasis to a superfluous formation of lipid peroxidation products were formed and their part in the development of structural disorders in the OGDA MM was revealed (Declaration Patent of UkraineNo. 20538 UA, МПК (2006) G01N 33/48 dated 15.01.2007). It was proved that the hyporeactive type of response of the antioxidant system (AOS) with an insufficient prooxidant link of the oxidative homeostasis was accompanied by the most severe lesion of the OGDA MM up to its erosion along the whole upper portion of the alimentary canal, an insufficient ability of the OGDA MM to reparation and a significant reduction in the resistance of the gastric MM. It points out that in case of the hyporeactive type of AOS response there is a decrease in the ability to mobilize potential reserves of the functioning structures, thereby leading to a disorder in the process of their restoration and ensuring the formation of new structural-functional states. A differential approach to treating patients with regard for the revealed regularities in the formation of morphofunctional changes in the OGDA organs made it possible to reduce the rate of revealing the hyporeactive response of the AOS to one-sixth and restore the correlation between the activity of the pro- and antioxidant links of the oxidative homeostasis in 42.1 % of patients, to eliminate the gastrooesophageal reflux in 80.7 %, to restore or improve the morphological state of the OGDA organs and the clinical state of the patients. Degree of introduction: the suggested methods of diagnosis were introduced in the work of the Department of Gastroduodenal Dis-eases of the Institute of Gastroenterology (Academy of Medical Sciences of Ukraine), the Therapy Department of Dnieprodzerz-hinsk City Hospital No. 9, the Gastroenterology

Department of Hospital No. 6 of the City of Dniepropetrovsk, the Therapy De-partment of Dniepropetrovsk City Hospital No. 7, the Department of Anaesthesiology and Resuscitation of Dniepropetrovsk City Hospital No. 16, the Therapy Department of Dniepropetrovsk City Hospital No. 11, as it is confirmed by corresponding acts on introduction. Results of the thesis are used in the teaching process of the Department of Faculty Therapy of Odesa State Medical University (the Ministry of Health of Ukraine), the City of Odesa. Sphere of application: medicine, gastroenterology departments.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Майкова Тетяна Володимирівна,

2. Tatyana V. Maykova

Кваліфікація: д.мед.н., 14.01.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Костюк Інна Федорівна

2. Костюк Інна Федорівна

Кваліфікація: д.мед.н., 14.01.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Звягінцева Тетяна Дмитрівна

2. Звягінцева Тетяна Дмитрівна

Кваліфікація: д.мед.н., 14.01.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Ковальова Ольга Миколаївна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Ковальова Ольга Миколаївна

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.